

وزارت آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران
سازمان آموزش و پرورش استان خراسان رضوی
کمیسیون آثار و تألیفات

عنوان تحقیق:

«ویژگی‌های آثار و تألیفات»

آموزشی

تربیت بدنی

زبان خارجی

تاریخ «دوره راهنمایی تحصیلی»

ریاضی «آموزش ابتدایی و راهنمایی»

جغرافیا

تألیف:

مهدی شاه محمودی

به سفارش سازمان آموزش و پرورش استان خراسان رضوی

پائیز ۸۳

شاه محمودی، مهدی، ۱۳۲۸ -

ویژگی های آثار و تألیفات آموزشی تربیت بدنی زبان خارجه تاریخ ... /
تألیف مهدی شاه محمودی، به سفارش سازمان آموزش و پرورش استان خراسان
رضوی کمیسیون آثار و تألیفات. - مشهد: آیین تربیت، ۱۳۸۴.
۱۳۸ ص: جدول، نمونه.

ISBN ۹۶۱-۴۲۸-۱۲۱-۷

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

کتابنامه: ص. ۱۳۷.

۱. کتابهای درسی - ارزشیابی. الف. سازمان آموزش و پرورش خراسان رضوی
کمیسیون آثار و تألیفات. ب. عنوان.

۳۷۱ / ۳۲

LB ۳۰۴۵ / ش ۹ و ۲

۴۷۳۷۵ - ۸۴ م

کتابخانه ملی ایران

نشر سنبله

آیین تربیت

ویژگی های آثار و تألیفات

مؤلف: مهدی شاه محمودی

طرح روی جلد: علی غفاریور

ناشر: آیین تربیت

نوبت چاپ: اول ۱۳۸۵

چاپ: دقت ۳۴۱۹۵۶۰

تیراژ: ۳۰۰۰ نسخه

قیمت: ۲۰۰۰ تومان

شابک: ۹۶۴-۴۲۸-۱۲۱-۷

مرکز پخش: مشهد، میدان سعدی، پاساژ مهتاب، طبقه منهای یک

تلفن: ۲۲۱۶۷۵۳ نمابر: ۲۲۵۴۴۱۱

مقدمه

زگهواره تا گور دانش بجوی. حضرت محمد (ص)
با ورود به هزاره سوم میلادی، پیشرفت‌ها و تجربیات نوین آموزشی، این
امکان را فراهم ساخت است که سخن گهربار پیامبر (ص) زگهواره تا گور دانش
بجوی، یا به عبارت دیگر یادگیری مادام‌العمر، مصداق عملی یابد.

امروزه یادگیری به زمان حضور در مدرسه محدود نمی‌شود، بلکه همان‌طور
که در گزارش کمیسیون بین‌المللی درباره آموزش برای قرن بیست و یکم با
عنوان، «یادگیری، گنج درون ۱۹۹۵ Dolon» بیان شده است یادگیری تمام
جنبه‌های حیات انسان را در برمی‌گیرد و تحقق چنین امری خطیر بدون
بازاندیشی، بازسازی ساختارها و بازآفرینی مؤلفه‌های نظام آموزشی و
زیرساخت‌های آن بعید می‌نماید.

یکی از مهم‌ترین و رایج‌ترین منابع تحقق یادگیری مؤثر و پایدار در
کشورمان آثار و تألیفات آموزشی هستند. یادگیری اطلاعات از طریق کتاب،
علی‌رغم گسترش اینترنت همچنان اهمیت خود را حفظ کرده است. «گانه
ورس، ترجمه مهجور، ۱۳۷۸»

انسان ثمره بی‌همتای خلقت و تکامل است، برخلاف نحوه زندگی سایر
موجودات، نظام عصبی کاملاً پیشرفته انسانها قدرت ایجاد صدا و نمادها را به
آنها داده است که ارتباط فکری، ثبت پرسشها، مشاهدات، تجربیات و عقاید
آنها را ممکن می‌سازد. قدرت تفکر و حس کنجکاوی انسان او را وامی‌دارد تا
به تفکر درباره جهان و نیروهای بیرون از کنترل خود بپردازد. انسان در طول
قرن‌های متمادی به توضیح پدیده‌های طبیعی پرداخته که قابل قبول به نظر
می‌رسیدند. اما به تدریج پی به وجود یک نظم و قاعده و رابطه علت و معلولی
در جهان برد. بنابراین برای کشف علت و بررسی وجود چنین نظامی به اقدامات
گوناگون دست زد و با تکیه بر شواهد تجربی یا تجربیات شخصی گام مهمی در
جهت تحقیقات علمی برداشته شد. به تدریج روشهای استدلال گوناگون برای

حل مسائل نامعلوم ارائه گردید و روشهای علمی پایه‌گذاری شد و در نهاست تحقیق بوجود آمد. تحقیق علمی را فرآیند سیستماتیک و عمیق در اجرای روش تحلیل علمی یا به عقیده دیگر کاربرد روش علمی دانسته‌اند. به عبارت دیگر تحقیق را می‌توان تجزیه و تحلیل و ثبت عینی و سیستماتیک مشاهدات کنترل شده که ممکن است به پروراندن قوانین کلی، اصول یا نظریه‌هایی بیانجامد و به پیش‌بینی یا احتمالاً به کنترل نهایی رویدادها منتج شود، تعریف کرد.

با پیشرفت روزافزون جوامع، مسائل موجود نیز افزایش یافته و شکل پیچیده‌تری به خود گرفتند. به طوریکه امروز مسائل متعدد علمی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و ... را پیش‌روی خود داریم که هنوز کاملاً شناخته شده نیستند و نیاز به بررسی و تجزیه و تحلیل دقیق یا پیش‌بینی برای آینده دارند. به عنوان مثال مجهولات علمی پیچیده‌ای پیش‌روی خود داریم که نیاز به بررسی و تحقیق دارند. لذا لزوم انجام تحقیقات به وضوح مشاهده می‌شود و به همین دلیل است که می‌گویند روش علمی و کاربرد آن یا همان تحقیق علمی یکی از راههای رسیدن به شناخت است. نمونه‌ای از تحقیقات، تحقیق در مسائل اجتماعی است که تصورات ما درباره محیط اجتماعی و تجربه کردن مشکلات در پدیده‌های اجتماعی و آگاهی به وجود آنها، تحقیقات اجتماعی را به وجود می‌آورد و این تحقیق تلاشی است برای توضیح مسائل عنوان شده. می‌توان گفت تحقیق به حل یک مسئله معطوف است و هدف نهایی آن یافتن رابطه علّیت بین متغیرهاست، همچنین تحقیق به پروراندن قوانین کلی، اصول یا نظریه‌هایی تأکید می‌کند که برای پیش‌بینی رویدادهای آینده مفیدند. تحقیق معمولاً از موضوع‌ها، گروه‌ها یا موقعیتهای خاص بررسی شده فراتر می‌رود و خصائص جامعه مورد نظر را از روی نمونه مشاهده شده استنباط می‌کند. تحقیق مستلزم جستجو برای یافتن پاسخ مسائل حل نشده است. به عبارت دیگر هدف تحقیق کنار زدن دیوارهای نادانی است.

در انجام هر تحقیقی ابتدا موضوع تحقیق انتخاب می‌شود، سپس مسئله مورد نظر با یک سری عبارات دقیق بیان شده و پیشینه تحقیق مورد بررسی قرار می‌گیرد. در مرحله بعد گزاره‌های مسئله (هدف، فرضیه، سؤال‌ها) عنوان شده و متغیرها مشخص شده و مقایس سنجش آن‌ها تعیین می‌گردد. پس از آن ابزار اندازه‌گیری، جامعه مورد بررسی، نمونه و حجم نمونه مشخص می‌شود. در این زمان باید روش تحقیق انتخاب شده و داده‌ها گردآوری شوند که پس از تنظیم و تلخیص داده‌ها تحلیل و سپس نتیجه‌گیری صورت می‌گیرد. از تمام مراحل صورت گرفته گزارشی برای تحقیق تدوین شده و اشاعه یافته‌ها انجام می‌شود. اما باید توجه کرد که تدوین گزارش تحقیق آخرین مرحله پژوهش به شمار نمی‌رود زیرا اغلب تحقیقات و پژوهش‌ها به منظور هدف‌های بنیادی و کاربردی در زمینه‌های مختلف انجام می‌شود بنابراین اشاعه یافته‌های تحقیق باید چنان باشد که استفاده‌کنندگان بالقوه از آنها نسبت به اطلاعات بدست آمده آگاهی یابند و از آن در زمینه‌های مختلف استفاده کنند. از این‌رو اطلاع‌رسانی در پژوهش‌ها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. اطلاع‌رسانی را حوزه‌ای تعریف کرده‌اند که به مناسب‌سازی اشاعه اطلاعات می‌پردازد. با توجه به این تعریف، اطلاع‌رسانی در تحقیقات مختلف، فرآیندی است که بوسیله آن از یک طرف نهادهای اجرایی بتوانند از نتایج تحقیقات انجام شده در زمینه‌های مختلف مطلع شده و از آن‌ها استفاده کنند. از طرف دیگر پژوهشگران بتوانند به موقعیت‌های نامعین حوزه‌های علوم مختلف پی برده تا درباره آن‌ها به تحقیق بپردازند. از آنجا که دسترسی به اطلاعات مربوط به پژوهش‌های انجام شده قبلی برای انجام هر طرح پژوهشی ضرورت دارد. اشاعه نتایج در طرح پژوهشی انجام شده از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

از آنجائیکه اطلاع درباره پژوهش‌ها توسط گزارش نهایی آنها صورت می‌گیرد، تدوین گزارش تحقیق مرحله نسبتاً دشواری است که نیاز به دقت، توجه و مهارت‌های نوشتاری دارد. هدف اصلی گزارش تحقیق ارائه و انتقال

اطلاعات و یافته‌های علمی به خوانندگان و سایر استفاده‌کنندگان بالقوه آن است. به همین دلیل گزارش تحقیق باید به خوبی گویا باشد.

در حال حاضر کمیسیون آثار و تألیفات سازمان آموزش و پرورش استان خراسان رضوی به عنوان یکی از مؤسسات فرهنگی و آموزشی کشور در امر تولید و ارزشیابی آثار و تألیفات نقش عمده‌ای دارد.

این کمیسیون علاوه بر ارزشیابی آثار و تألیفات بر ساماندهی امور تولید و نشر آثار و تألیفات آموزشی، امر راهنمایی و جهت‌دهی به دست‌اندرکاران امور چاپ و نشر در راستای تولید کتاب‌های آموزشی مناسب و مورد نیاز نسل امروز نقشی بر عهده دارد.

آنچه در مجموعه حاضر فراهم شده است، تلاش مقدماتی با عنایت به سفارش و توصیه سازمان متبوع برای نیل به این مقصد می‌باشد امید است با نظرهای ارشادی و اصلاحی کلیه صاحب نظران امر تعلیم و تربیت در گام‌های بعدی. این تلاش‌ها کامل‌تر شوند و به سمت تحقق هدف‌های متعالی و آرمانی نظام آموزش کشور پیش روند. همکاری و مساعدت بی‌دریغ رئیس کمیسیون جناب آقای نصر اله مجتهد پور و دبیر کمیسیون جناب آقای احمدی مقدم و جناب آقای دکتر محسن نوغانی مشوق بنده می‌باشد. در پایان حقارت علمی اینجانب را به دیده اغماض بنگرید.

مهدی شاه محمودی - کارشناس آثار و تألیفات سازمان آموزش و پرورش استان خراسان رضوی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
۵	ویژگی‌های آثار و تألیفات آموزشی
۲۱	ویژگی‌های آثار و تألیفات تربیت بدنی
۴۰	ویژگی‌های آثار و تألیفات زبان خارجی
۶۴	ویژگی‌های آثار و تألیفات تاریخ «دوره راهنمایی تحصیلی»
۸۶	ویژگی‌های آثار و تألیفات ریاضی «آموزش ابتدایی و راهنمایی»
۱۰۷	ویژگی‌های آثار و تألیفات جغرافیا
۱۳۷	منابع و مآخذ